

ПРАВА ЛЮДИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	081 Право
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна), заочна
Рік підготовки, семестр	2 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити / 120 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: кандидат медичних наук, доцент Варуха Катерина Володимирівна Практичні / Семінарські: кандидат медичних наук, доцент Варуха Катерина Володимирівна
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний ресурс Google classroom: надається на першому занятті

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Права людини у сфері охорони здоров'я» є навчальною дисципліною, що належить до вибірових освітніх компонентів циклу загальної підготовки бакалаврів за спеціальністю 081 Право.

Метою вивчення даної дисципліни є формування правосвідомості студентів, набуття компетентностей, достатніх для реалізації своїх прав та можливості їх захисту у сфері охорони здоров'я.

Предметом навчальної дисципліни є публічно-правові та приватно-правові відносини, які стосуються найважливіших питань сфери охорони здоров'я: конституційно-правові, адміністративно-правові, трудові, цивільно-правові, кримінально-правові та міжнародно-правові.

Загальні компетентності (soft skills):

ЗК 3. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 04. Здатність застосовувати знання з медичного права, що полягають в особливостях правового регулювання прав та обов'язків пацієнтів та медичних працівників, а також юридичній відповідальності за правопорушення в медичній сфері.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Вивчення дисципліни «Права людини у сфері охорони здоров'я» пов'язано з вивченням навчальних дисциплін, зокрема, «Права людини», «Конституційне право», «Теорія держави і

права», що є необхідною передумовою ефективного навчання, з огляду на їх системність та взаємопов'язаність.

2. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1.** Поняття та особливості медичного права.
- Тема 2.** Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні
- Тема 3.** Права і обов'язки пацієнтів.
- Тема 4.** Права та обов'язки медичних працівників.
- Тема 5.** Правовий статус закладу охорони здоров'я.
- Тема 6.** Медична допомога: поняття, види, порядок надання.
- Тема 7.** Інформована згода на медичне втручання.
- Тема 8.** Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я.
- Тема 9.** Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги.
- Тема 10.** Правове забезпечення лікарської таємниці.

3. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 02.06.2024).
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листоп. 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення 02.06.2024).
3. Медичне право : підруч. / Харитонов О. І. та ін. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с.
4. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03 груд. 2020 р. № 1053-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
5. Чеховська І. В. Медичне право : навч. посіб. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. 480 с.
6. Медико-правовий тлумачний словник / за ред. І. Я. Сенюти. Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2010. 540 с.; публікації, розміщені у журналі «Медичне право» та електронному щотижневику «Аптека».

Додаткова література:

1. Головачова К. Проблеми реалізації прав пацієнтів на медичну допомогу в Україні / К. Головачова // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 5. - С. 143-146. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_5_33.
2. Зверховська В. Правова природа договору про надання медичних послуг /В.Зверховська // Юридичний вісник. - 2018. - № 2. - С. 45-49. -
Режимдоступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2018_2_9.
3. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини.
Конвенція про права людини та біомедицину : Рада Європи, Ов'єдо, 4 квітня 1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2024).
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : прийнята державами – членами Ради Європи 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 02.06.2024).
5. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
6. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта : Всесвітня медична асоціація, 01 жовт. 1981 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 02.06.2024).
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 груд. 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення 02.06.2024).
8. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові : Закон України від 30 верес. 2020 р. № 931-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-20#top> (дата звернення 02.06.2024).
9. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06 верес. 2022 р. № 2573-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> (дата звернення 02.06.2024).
10. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині : Закон України від 17 трав. 2018 р. № 2427-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text> (дата звернення

02.06.2024).

11. Про протидію захворюванню на туберкульоз : Закон України від 05 лип. 2001 р. № 2586-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2586-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
12. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ : Закон України від 12 груд. 1991 р. № 1972-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12#Text> (дата звернення 02.06.2024).
13. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лют. 2000 р. № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text> (дата звернення 02.06.2024).
14. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 02.06.2024).
15. Грін О. Основи медичного права. Альбом схем : навч. посіб. Харків : Право, 2020. 377 с.
16. Стеценко С. Г., Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я. Медичне право України : підруч. Київ : Правова єдність, 2008. 507 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2012/medpravo2008.pdf (дата звернення 02.06.2024).
17. Сучасне українське медичне право : монографія / за заг. ред. С. Г. Стеценка. Київ : Атіка, 2010. 496 с.

Для пошуку нормативно-правових актів бажано використовувати офіційний вебсайт парламенту – Верховної Ради України – <https://www.rada.gov.ua/>

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відповідно до навчального плану підготовки заплановано наступні види навчальних занять:

- лекції;
- практичні заняття;
- консультація.

Теми лекцій та практичних занять взаємозв'язані, матеріал вивчається в логічній послідовності від загального до спеціального регулювання медичних правовідносин. На практичних заняттях розглядаються найбільш суттєві теоретичні питання, які дозволяють забезпечити

студентам можливість глибокого самостійного вивчення всього програмного матеріалу.

Консультація проводиться викладачем щотижня згідно з графіком, затвердженим кафедрою.

Методи і технології навчання. Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індукція, дедукція, аналіз і синтез, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький. Також комплекс методів, зокрема практичні, наочні, словесні, проблемні, частково-пошукові та інші групи методів. Серед методів навчання за характером логіки пізнання використовуються аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традиційний методи.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», Телеграм чат для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення Інформаційно-телекомунікаційної системи «Електронний кампус».

4.1. Лекції та практичні заняття

Назва теми, перелік основних питань
Тема 1. Основи медичного права України 4 год 1. Предмет і метод медичного права. 2. Медичне право як галузь права, наука, навчальна дисципліна. 3. Принципи і функції медичного права. Медичні правовідносини: поняття, види, склад. 4. Система і джерела медичного права.
Тема 2. Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні 4 год 1. історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку. 2. Право на охорону здоров'я в Україні. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні. 3. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я. 4. Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.
Тема 3. Права і обов'язки пацієнтів. 4 год 1. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика. 2. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я. 3. Право людини на життя: поняття, зміст і загальна характеристика. 4. Поняття та структура права людини на охорону здоров'я за законодавством України.
Тема 4. Права та обов'язки медичних працівників. 4 год 1. Правове регулювання професійних прав й обов'язків медичних працівників. 2. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.
Тема 5. Правовий статус закладу охорони здоров'я. 4 год 1. Суть і принципи формування державного замовлення в сфері охорони здоров'я; побудова правових і економічних відносин закладів охорони здоров'я з державними органами та з іншими суб'єктами господарської діяльності. 2. Механізм проведення взаєморозрахунків за надані медичні послуги. 3. Джерела залучення позабюджетних коштів; напрямки переходу закладів охорони здоров'я на госпрозрахункову діяльність.
Тема 6. Медична допомога: поняття, види, порядок надання. 4 год 1. Поняття, види та порядок надання медичної допомоги. 2. Класифікація видів надання медичної допомоги. 3. Договір про надання платних медичних послуг.
Тема 7. Інформована згода на медичне втручання. 4 год 1. Порядок заповнення форми первинної облікової документації. 2. Документи, що заповнюються пацієнтом.
Тема 8. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я. 4 год 1. Основи юридичної відповідальності, яка передбачається за правопорушення у сфері охорони здоров'я. 2. Знання про підстави, види і наслідки юридичної відповідальності.

Тема 9. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. 2 год

1. Поняття і види. Особливості видів дефектів з виробленням пропозицій для удосконалення національної нормативно-правової бази, оптимізації правореалізації і правозастосування.
2. Специфіка розгляду медичних справ з проєкцією на спектр дефектів надання медичної допомоги. Аналіз доктрини та судової практики.

Тема 10. Правове забезпечення лікарської таємниці. 2 год

1. Поняття, правові, медичні та деонтологічні аспекти.
2. Проблемні питання інституту лікарської таємниці в Україні, зумовлені в тому числі медичними, етичними та правовими факторами.
3. Особливість лікарської таємниці, що відрізняє цей інститут від інших понять деонтології та інших видів таємниць.

5. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Крім навчальних занять, відповідно до навчального плану підготовки передбачено також наступні форми освітнього процесу:

- самостійна робота;
- контрольні заходи.

Теоретичні та практичні знання поглиблюються шляхом самостійної роботи з використанням рекомендованої літератури та ресурсів глобальної мережі Internet.

5.1. Самостійна робота

Назва теми, перелік основних питань	Форма контролю
Тема 1 Поняття та особливості медичного права. 1. Міжнародно-правові акти та рішення ЄСПЛ як джерело медичного права.	<i>опитування</i>
Тема 2 Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні 1. Систематизація законодавства України про охорону здоров'я.	<i>тестові завдання / практичні завдання</i>
Тема 3 Права і обов'язки пацієнтів. 1. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення. 2. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення. 3. Право людини на особисту недоторканність у галузі охорони здоров'я.	<i>тестові завдання</i>
Тема 4 Права та обов'язки медичних працівників. 1. Професійна етика та медична деонтологія при провадженні медичної практики.	<i>практичні завдання / кейси</i>
Тема 5 Правовий статус закладу охорони здоров'я. 1. Організаційно-правове регулювання медичної реформи в Україні. 2. Організаційно-правові форми господарювання у сфері охорони здоров'я.	<i>опитування</i>
Тема 6 Медична допомога: поняття, види, порядок надання. 1. Право на невідкладну медичну допомогу 2. державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення; забезпечення реалізації програми медичних гарантій.	<i>практичні завдання / кейси</i>
Тема 7 Інформована згода на медичне втручання. 1. Засвідчення згоди пацієнта на запропоноване лікування та діагностику	<i>тестові завдання</i>
Тема 8 Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я. 1. Порядок застосування практики ЄСПЛ у медичних справах 2. Юридична практика притягнення медичних працівників до відповідальності у сфері охорони здоров'я.	<i>практичні завдання / кейси</i>

Тема 9 Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. 1. Відмежування дефектів надання медичної допомоги від злочинів, вчинених медичними працівниками 2. Практика національних судів у таких справах.	<i>опитування</i>
Тема 10. Правове забезпечення лікарської таємниці. 1. Наслідки порушення лікарської таємниці 2. Вимоги міжнародних актів щодо лікарської таємниці 3. Положення про захист прав та конфіденційність пацієнта.	<i>практичні завдання / кейси</i>

Строк виконання усіх видів самостійної роботи – дата проведення практичного заняття з відповідної теми.

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачам освіти рекомендується відвідувати лекції та практичні заняття. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента/студентки, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і практичних занять співпадають. Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/37>. Відсутність на практичному занятті відпрацьовується.

Особливості організації освітнього процесу під час дистанційного навчання визначено «Положенням про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/188>.

Правила поведінки на заняттях. Норми етичної поведінки студентів і науково-педагогічних працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у міжнародних, всеукраїнських, університетських та/або інших заходах (конференція, круглий стіл, конкурс, олімпіада тощо); публікація (стаття та/або тези доповіді) за тематикою навчальної дисципліни	+10 балів	Порушення строку відпрацювання практичних занять, виконання задач (кейсів), тестування тощо (за кожну таку роботу). Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-0 балів
Виступ на занятті з ініціативною доповіддю на обрану творчу тему, погоджену з викладачем, за програмою дисципліни	+5 балів	Порушення термінів виконання модульної контрольної роботи та її захист Під час дистанційного навчання штрафні бали не застосовуються	-0 балів

Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Політика дедлайнів та перескладань. Відпрацювання практичного заняття, за рішенням викладача, може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

На останньому за розкладом занятті проводиться основна форма поточного контролю у вигляді письмової модульної контрольної роботи, до якої включено відповіді на теоретичні питання теми 9. Результат модульної контрольної роботи для студента, який не з'явився на контрольний захід, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Політика академічної доброчесності та її принципи визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детально: <https://kpi.ua/code>.

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, тест, виконання практичного завдання, розв'язання задач (кейсів), МКР.

№ з/п	Поточний, семестровий контроль	Ваговий бал	Кількість	Всього, 100 балів
1.	Практичне заняття	4	18	72
2.	Модульна контрольна робота (МКР)	20	1	20
3.	Самостійна робота	8		8
	Залік			100

Поточний контроль має чотири рівні оцінювання, критерії:

“відмінно” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент/студентка демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – практичне заняття **4 бали**, МКР – **20-19 балів**;

“добре” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент/студентка – практичне заняття **3 бали**, МКР – **18-15 балів**;

“задовільно” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студентом/студенткою опановано основний теоретичний матеріал, але допускає неточності – практичне заняття **1-2 бали**, МКР – **14-12 балів**;

“незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – практичне заняття **0 балів**, МКР – **0-11 балів**.

Результати поточного контролю здобувача регулярно вносяться викладачем до модуля «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог Силабусу.

Критерій отримання атестації		Перша атестація	Друга атестація
Строк атестації		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 15 балів	≥ 30 балів
	Практичні заняття 1-4	+	–
	Практичні заняття 5-8	–	+

Результати календарного контролю здобувача вносяться викладачем до модуля «Календарний контроль» АС Електронний кампус.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше ніж 30 балів.

Порядок проведення контрольних заходів визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детально: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

8. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань до заліку

1. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.
2. Організація державного управління у сфері охорони здоров'я.
3. Державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення.
4. Порядок та умови ліцензування господарської діяльності з медичної практики. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики.
5. Особливості правового статусу фізичних осіб підприємців як суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я.
6. Антикорупційне законодавство в сфері надання медичної допомоги та медичних послуг.
7. Медична допомога: поняття та види за законодавством України.
8. Право людини на таємницю про стан здоров'я: загальна характеристика і правове забезпечення.
9. Згода на медичне втручання: загальна характеристика та особливості реалізації окремих груп осіб
10. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.
11. Правовий статус пацієнта за національним законодавством.
12. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
13. Право на працю медичного працівника: особливості його реалізації.
14. Укладення й розірвання трудового договору медичного працівника.
15. Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин.
16. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
17. Кримінальна відповідальність медичних працівників.
18. Відшкодування моральної та/або матеріальної шкоди за неналежне надання чи ненадання медичної допомоги або послуг.
19. Загальна характеристика правового регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб.
20. Загальна характеристика надання первинної медичної допомоги: поняття, принципи, значення і міжнародні стандарти.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри інтелектуальної власності та приватного права ФСП, кандидатом медичних наук, доцентом Варухою Катериною Володимирівною.

Ухвалено кафедрою інтелектуальної власності та приватного права (протокол № 11 від 05.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)